

REGISTARSKE PLOČICE

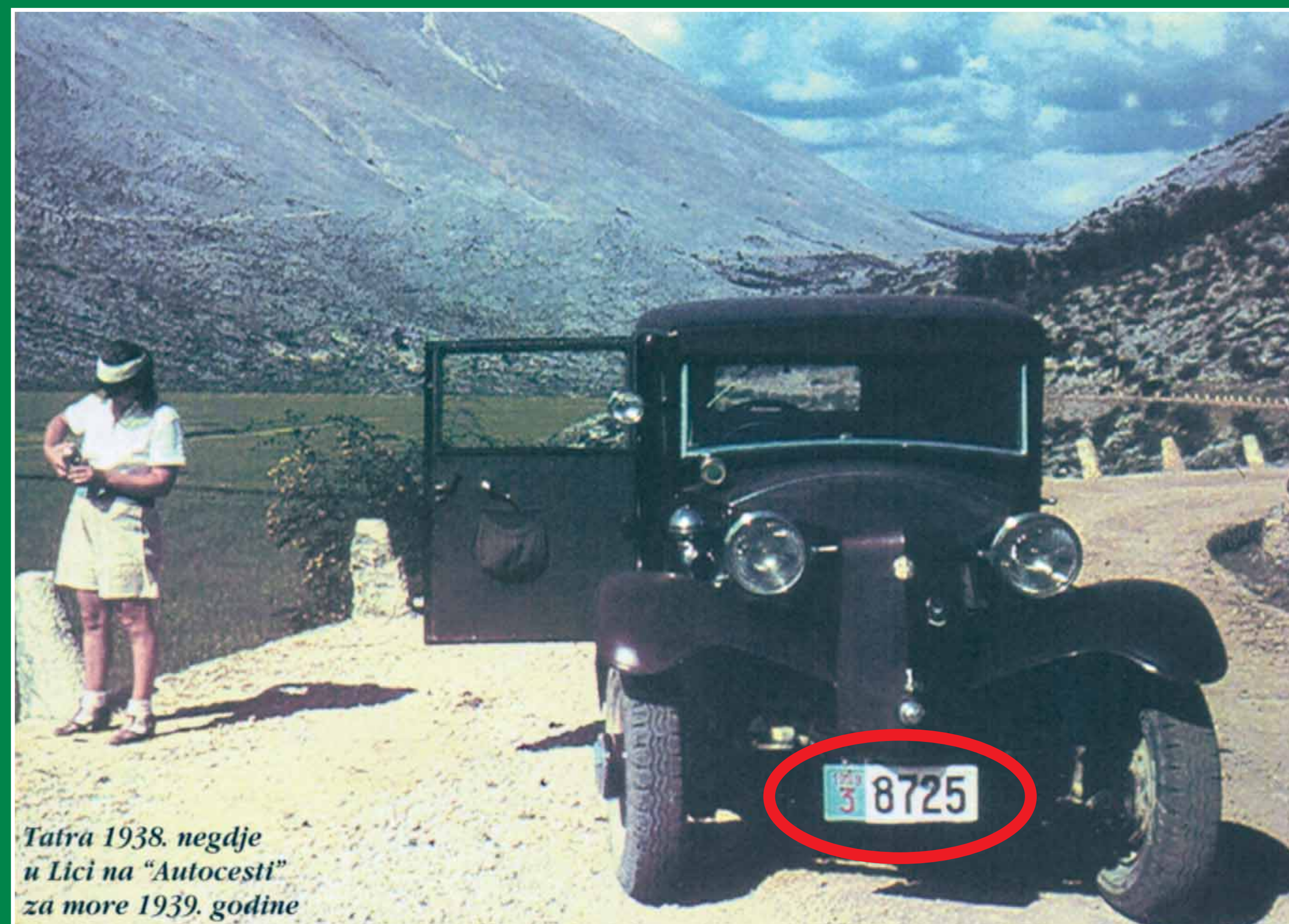
U prometu mogu sudjelovati samo registrirana vozila. Registrirati se mogu isključivo ona vozila na motorni pogon i priključna vozila za koja se na tehničkom pregledu utvrdi da su tehnički ispravna. Za registrirano vozilo izdaje se prometna dozvola, registarske pločice i knjižica vozila.

Oduvijek je izdavanje registarskih pločica bilo vezano uz policiju i Ministarstvo unutarnjih poslova. Prve registarske pločice izdala je pariška policija 14. kolovoza 1893. godine. Svako vozilo imalo je dozvolu s opisom njegovih mehaničkih sposobnosti, a na lijevoj strani vozila bila je ovješena metalna ploča s brojem, imenom vlasnika i njegovom adresom. Tek od 1901. godine označavanje brojevima postaje obveza za sva vozila koja su razvijala brzinu veću od 30 km/h.

U Hrvatskoj još od vremena Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca registarske pločice bile su dvobojne: prva trećina ploče bila je obojena svijetloplavom bojom, a druge dvije trećine bijelom bojom. Na plavom polju upisivao se crvenom bojom broj koji je označavao oblast (npr. 3 za primorsko - krajišku oblast, 4 za zagrebačku oblast). Na bijelom polju upisivao se tekućim redom registarski broj vozila.

Kako se mijenjao naziv države i upravna područja, tako su se i crveni brojevi odnosili na druge teritorijalne jedinice. U vrijeme Kraljevine Jugoslavije crveni brojevi su označavali banovine (npr. 3 za Savsku banovinu sa sjedištem u Zagrebu, 5 za Primorsku banovinu sa sjedištem u Splitu itd.). Kasnije su sve banovine imale brojčane oznake, osim Banovine Hrvatske, koja je imala slovo H. Državni grb bio je utisnut u pločice.

U vrijeme tzv. Nezavisne države Hrvatske država je bila podijeljena na teritorijalne jedinice - Velike župe - koje su na registarskim pločicama bile označene kombinacijama velikih i malih slova, ovisno o tome je li naziv velike župe bila jedna riječ ili dvije riječi (npr. BS za Veliku župu Bribir i Sidraga, Mo za Modruš). U pločice je također bio utisnut državni grb.

Tatra 1938. negdje u Lici na "Autocesti" za more 1939. godine

Tatre iz 1939. g. s registarskom oznakom.

Fiat Topolino iz 1950. godine s registarskom oznakom.

Nakon II. svjetskog rata, do 1961. godine, registarske pločice nose oznaku po republikama (H za Hrvatsku, S za Sloveniju, C za Srbiju zbog ćirilicnog pisma). Te se godine mijenjaju propisi i registracijska područja se označavaju prvim početnim slovom i slovom iz naziva (npr. PU za Pulu, KŽ za Križevce), a registarski brojevi su bili brojčani. Između slovnih i brojčanih oznaka stajala je crvena zvijezda, što je pločicama davalo ideološku obojenost.

Današnje registarske pločice nastale su 1991. godine. Sadržavaju dvoslovnju oznaku registracijskog područja, a serija se označava s tri ili četiri broja i jednim ili dva slova znaka. Petokraku je zamijenio hrvatski grb, a nacionalnu obojenost registarskim pločicama daje trobojnica izvučena uz gornji i donji rub pločice.

Veličine registarskih pločica prilagođena je europskim standardima s time da se na stražnji dio vozila može pričvrstiti pločica različitih dimenzija.

VOZAČKE DOZVOLE

Vozačka dozvola javna je isprava koju izdaje mjerodavno državno tijelo i kojom se dokazuje pravo na upravljanje određenim kategorijama ili vrstama vozila.

U našim krajevima vozačka dozvola datira još od Austro-Ugarske kad je Kraljevska hrvatsko-slavonska-dalmatinska zemaljska vlada, Odjel za unutarnje poslove, temeljem „8. naredbe od 7. srpnja 1910. godine, broj 33.036 o prometu s motornim vozilima na javnim cestama imenovala strukovno povjerenstvo za izpitivanje motornih vozila i upravljača istih ...“.

Prvu vozačku dozvolu u Hrvatskoj dobio je Ferdinand Budicki i to tako da je tri dana obučavao trojicu predstavnika spomenutog povjerenstva i onda pred njima pokazao vještinu upravljanja motornim vozilom.

Zanimljiva zgoda zbila se 1991. godine kad su se vozačke dozvole s oznakom **YU** zamjenjivale za nove hrvatske dozvole. Na novim hrvatskim dozvolama nalazila se oznaka **CRO** (Croatia), ali su već 1994. godine oznake zamijenjene novima s oznakom **HR** (Hrvatska).

Vozačka dozvola za vozače bicikla još nije zakonom propisana obveza, ali se traži da se djeca s navršениh devet godina osposobe za vožnju biciklom u školi i da im se za to izda odgovarajuća potvrda.

Policajci u nadzoru prometa, oko 1960. g.

SVRHA NADZORA PROMETA

Svrha nadzora prometa jest preventivno djelovanje i ostvarivanje što višeg stupnja sigurnosti prometa, a to znači:

- tijekom nadzora utvrđivati pridržavaju li se sudionici u prometu propisa o sigurnosti prometa na cestama i time (ne)posredno sprječavati prometne nezgode, otkrivajući i sprječavajući prometne prekršaje čime se postiže veća prometna disciplina i osigurava protočnost, nesmetano i sigurno prometovanje;
- nadzorom prometa sprječavaju se i otkrivaju kaznena djela i njihovi počinitelji te osigurava otkrivanje predmeta za kojima se traga.

Način ostvarivanja nadzora prometa

Nadzor prometa na cestama obavljaju ovlaštene službene osobe - policajci u odorama koji svojom nazočnošću - kretanjem i zadržavanjem na određenom području, djeluju preventivno pa (ne) izravno s ostalim aktivnostima utječu na sigurnost prometa.

Kako bi nadzor prometa bio što djelotvorniji, određeno se područje dijeli na teritorijalne sektore i rajone o kojima se vode posebni dosjei pa se na temelju praćenja prometnog stanja i utvrđenih teškoća uočenih na tom području izrađuju odgovarajući planovi.

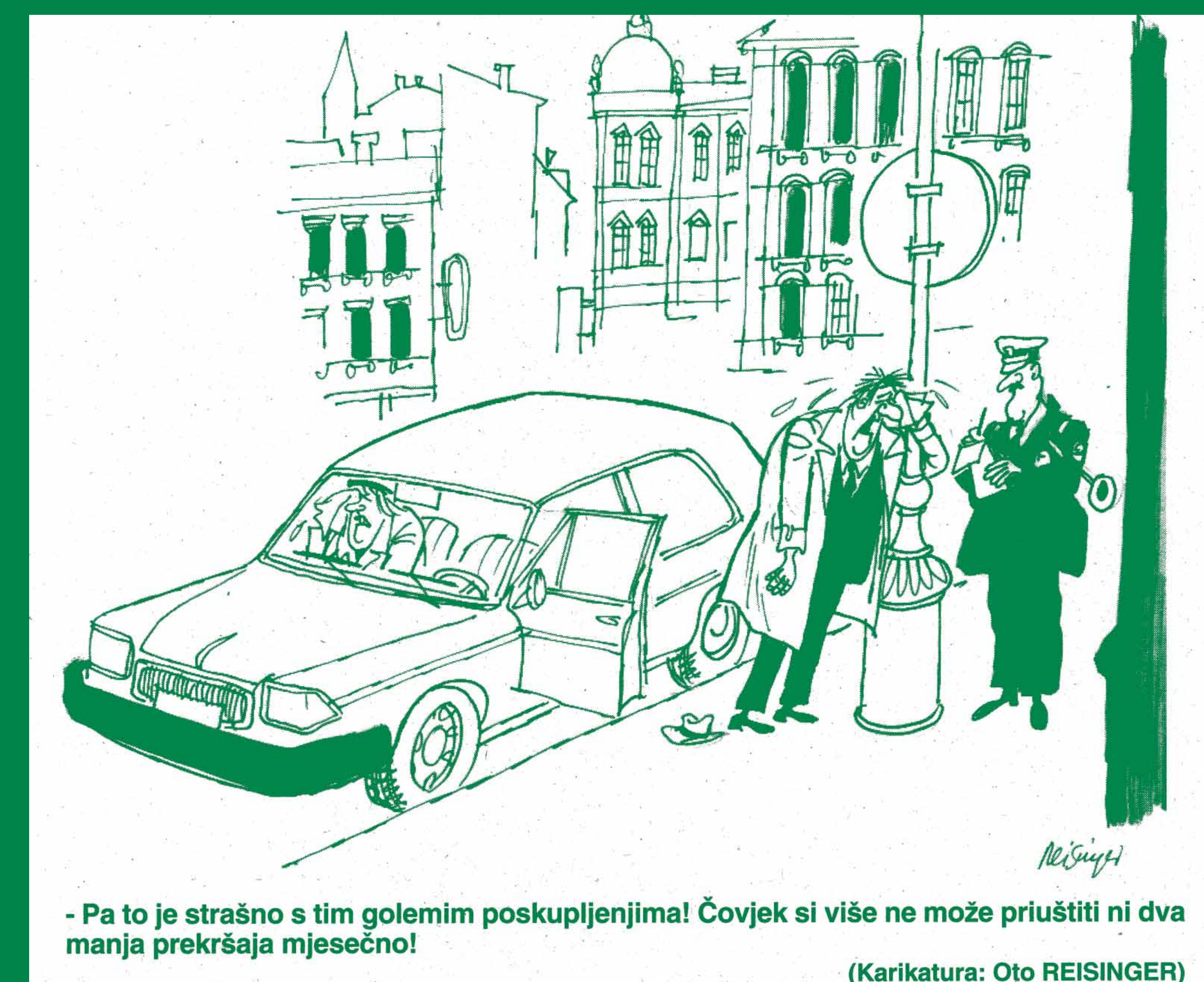
U nadzoru prometa na javnim cestama izvan naselja preventivno se djeluje zauzimanjem položaja policijske ophodnje ispred procijenjenog „opasnog mjesta“.

Što se utvrđuje nadzorom prometa?

Tijekom nadzora prometa ovlaštene službene osobe utvrđuju identitet vozača, provjeravaju valjanost vozačkih dozvola i prometnih dozvola te sposobnost vozača za sigurno upravljanje vozilom.

Izravnim provjerom prometnih dokumenata utvrđuje se:

- je li vozilo registrirano i je li obavljen tehnički pregled
- ima li vozilo propisane uređaje i opremu
- prelazi li teret na vozilu dopuštenu nosivost i je li propisno smješten...

- Pa to je strašno s tim golemim poskupljenjima! Čovjek si više ne može priuštiti ni dva manja prekršaja mjesečno!

(Karikatura: Oto REISINGER)